

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2012

JĘZYK POLSKI

POZIOM PODSTAWOWY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2012

CZEŚĆ I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie czytanego tekstu: <i>Wikipedia, czyli jeszcze nigdy...</i> (Na podstawie: Stanisław Bajtlik, <i>Wikipedia, czyli jeszcze nigdy...</i>)

Zadanie 1. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wskazanie przyczyn i skutków
--------------------------	------------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Tworzenie encyklopedii jest trudnym przedsięwzięciem ze względu na koszty, wymaganą prostotę przekazu oraz szeroką wiedzę z różnych dziedzin.

1 p. – za poprawne wymienienie trzech powodów.

Zadanie 2. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wyodrębnienie wykorzystanych w tekście argumentów
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

Użycie liczb w akapicie 5 ma na celu przyciągnięcie uwagi czytelnika oraz uświadomienie mu skali przedsięwzięcia.

1 p. – za poprawne wymienienie dwóch powodów uzasadniających celowość użycia liczb w akapicie 5.

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji	Uporządkowanie informacji
--------------------------	---------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Wikipedia jest dziełem otwartym, powstaje szybko i może ją tworzyć każdy, natomiast encyklopedia jest dziełem zamkniętym, powstaje przez wiele lat i tworzą ją wyłącznie specjaliści z różnych dziedzin naukowych.

1 p. – za poprawne określenie trzech różnic między Wikipedią i tradycyjną encyklopedią.

Zadanie 4. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie kompozycji tekstu
--------------------------	-------------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Akapit 6. łączy dwie części akapitu; podsumowuje wcześniejsze rozważania, a zarazem zapowiada nowy problem

1 p. – za poprawne określenie obu funkcji akapitu 6. w tekście.

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wyodrębnienie wykorzystanych w tekście argumentów
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

Autor używa słowa „anarchiczny” w stosunku do tworzenia Wikipedii, ponieważ każdy może edytować dowolne hasło. Hasła te podlegają rzetelnej dyskusji, nie są dziełem jednej osoby.

1 p. – za poprawne wybranie z tekstu dwu argumentów, którymi autor uzasadnił nazwanie anarchicznym sposobu tworzenia Wikipedii.

Zadanie 6. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie środków językowych pełniących określoną funkcję
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

– słownictwo oceniające (*imponująca, bazgroły*)

– zdanie pytające (*Tylko skąd laik ma wiedzieć, które hasło należy do jakiej kategorii?*)

2 p. – za poprawne określenie dwóch środków językowych i zilustrowanie obu przykładami z tekstu.

1 p. – za poprawne określenie jednego środka językowego i zilustrowanie go przykładem z tekstu.

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie intencji autora
--------------------------	----------------------------

Przykładowa odpowiedź:

Autor zgadza się z zarzutem, że dobór haseł w Wikipedii jest przypadkowy (są informacje błahe, ale brak podstawowych) oraz że nie ma odpowiedniej ochrony haseł przed wandalami.

2 p. – za poprawne określenie dwóch zarzutów, z którymi autor się zgodził.

1 p. – za poprawne określenie jednego zarzutu, z którym się autor zgodził.

Zadanie 8. (0–1)

Korzystanie z informacji	Wyodrębnienie tezy fragmentu tekstu (rozpoznanie funkcji przykładu wykorzystanego w tekście)
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

Autor posłużył się tym przykładem, aby zobrazować zjawisko wandalizmu, dewastacji stron dotyczących znanych osób lub spraw politycznych.

1 p. – za poprawne wyjaśnienie zjawiska, które zobrazował autor.

Zadanie 9. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie idei fragmentu tekstu; wyodrębnienie argumentów
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

Według autora nie można ufać do końca hasłom zawartym w Wikipedii, należy traktować je jako wskazówki i porównywać z profesjonalnymi publikacjami.

1 p. – za poprawne odczytanie i przedstawienie

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu
--------------------------	--

Przykładowa odpowiedź:

W całym tekście autor obiektywnie opisuje fakty związane z Wikipedią, a w akapicie 10. wyraża swoje zdanie.

1 p. – za poprawne określenie sposobu wypowiedzania się autora w akapicie 10.

Zadanie 11. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie wskazanego środka językowego i jego funkcji w tekście
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

Metafora ilustruje przekonanie autora, że autorzy Wikipedii swój sukces zawdzięczają istniejącym wcześniej encyklopediom a także sprawia, że tekst jest bardziej interesujący.

2 p. – za poprawne określenie dwóch funkcji metafory, którą posłużył się autor

1 p. – za poprawne określenie jednej funkcji metafory

Zadanie 12. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie zasady kompozycyjnej tekstu i jej funkcji
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

1. akapity 1., 2., 3.,
2. akapit 4.
3. akapit 5.
4. akapity 6., 7., 8., 9.
5. akapit 10.
6. akapit 11.

2 p. – za poprawne przyporządkowanie numerów akapitów wszystkim punktom planu artykułu

1 p. – za poprawne przyporządkowanie czterech lub pięciu numerów akapitów poszczególnym punktom planu artykułu

Zadanie 13. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu fragmentu; przetworzenie informacji (wyodrębnienie definicji, przeciwstawienia, wniosku)
--------------------------	---

Przykładowa odpowiedź:

1. definiowanie
2. przeciwstawienie
3. wnioskowanie

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech zdań

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch zdań

Zadanie 14. (0–2)

Korzystanie z informacji	Oddzielenie informacji od opinii
--------------------------	----------------------------------

Przykładowa odpowiedź:

1. informacja
2. opinia
3. opinia
4. opinia

2 p. – za cztery poprawne wskazania

1 p. – za trzy poprawne wskazania

CZEŚĆ II

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu
----------------------	--

Temat 1. Wyjaśnij symbolikę lewej i prawej strony oraz jej znaczenie dla wymowy utworu, analizując przytoczony fragment III części *Dziadów* Adama Mickiewicza. Zwróć uwagę na postać Nowosilcowa i postawy innych bohaterów wobec niego.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 25 punktów.

1. Rozpoznanie problematyki i przedstawienie postaci, np.: 2 p.
  - a. ukazanie różnych postaw ludzi z otoczenia Nowosilcowa
  - b. Senator Nowosilcow – carski urzędnik odpowiedzialny za śledztwo i proces przeciw wileńskiemu związkowi studenckim,
  - c. bohaterowie z lewej strony – osoby związane z Senatorem i pragnące mu się przypodobać,
  - d. bohaterowie z prawej strony – osoby nieakceptujące porządków panujących w państwie cara,
  - e. po obu stronach stoją zarówno Polacy, jak i Rosjanie.
2. Scharakteryzowanie postaci Nowosilcowa, np.: 5 p.
  - a. bezwzględny, okrutny,
  - b. prześladowca polskiej młodzieży,
  - c. oskarża niewinnych ludzi o spiskowanie przeciwko carowi,
  - d. perfidny, cyniczny,
  - e. wykorzystuje stanowisko dla prywatnych korzyści,
  - f. nie ma zamiaru spłacać swoich długów,
  - g. skłonny do rozpusty i pijaństwa,
  - h. odrażający fizycznie,
  - i. kreuje się na człowieka kultury.
3. Określenie postaw wobec Senatora bohaterów z lewej strony, np.: 5 p.
  - a. obsypują go pochlebstwami,
  - b. naśladowują go,
  - c. gardzą ludźmi niższymi rangą, próbują przypodobać się postawionym wyżej (Sowiec),
  - d. starają się spełniać życzenia Senatora, nawet te niemoralne (Gubernator i Gubernatorowa),
  - e. starają się jak najbardziej zbliżyć do niego (Sowiecowa Druga),
  - f. są interesowni,
  - g. interpretacja słów Sowietnika: *Takiemu dać się drzeć nie żal.*
4. Określenie postaw wobec Senatora bohaterów z prawej strony, np.: 5 p.
  - a. odraza,
  - b. nienawiść,
  - c. pogarda,
  - d. działanie pod przymusem (wymuszona obecność na balu),
  - e. troska o rodziny (Starosta),
  - f. pragnienie zemsty (Pol),

- g. bezradność (świadomość niepożądanych konsekwencji ewentualnej zemsty na Senatorze – Bestużew).
5. Rozpoznanie symboliki lewej i prawej strony, np.: 3 p.
- szatan – Bóg,
  - zło – dobro,
  - carat – idee demokratyczne,
  - zniewolenie – pragnienie wolności.
6. Znaczenie symboliki lewej i prawej strony dla wymowy utworu, np.: 2 p.
- scena służy ocenie wileńskiego środowiska,
  - wpisuje zachowania i postawy charakterystyczne dla konkretnej sytuacji historycznej w uniwersalną walkę dobra ze złem,
  - uzupełnia koncepcję historiozoficzną przedstawioną w scenie widzenia księdza Piotra,
  - zapowiada przyszły triumf Boskiej sprawiedliwości.
7. Podsumowanie, np.:
- dostrzeżenie, że symbolika lewej i prawej strony pozwala na odczytanie utworu w różnych kontekstach: biblijnym, etycznym, idei romantycznych, historiozoficznym, itp. oraz dostrzeżenie jej związku z przesłaniem utworu, 3 p.
- dostrzeżenie, że symbolika lewej i prawej strony pozwala na odczytanie utworu w różnych kontekstach: biblijnym, etycznym, idei romantycznych, historiozoficznym, 2 p.
- interpretacja symboliki lewej i prawej strony w wybranym kontekście (dostrzeżenie, że lewa strona jest nacechowana negatywnie, a prawa pozytywnie). 1 p.

Temat 2. Porównaj postawy życiowe Izabeli Łęckiej i Joanny Podborskiej ukazane w podanych fragmentach *Lalki* Bolesława Prusa i *Ludzi bezdomnych* Stefana Żeromskiego. Odwołując się do znajomości utworów, zwróć uwagę na okoliczności, które miały wpływ na ukształtowanie osobowości bohaterek.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 25 punktów.

1. Prezentacja bohaterek, np.: 2 p.
- kontrast postaci,
  - arystokratka – nauczycielka (guwernantka),
  - charakteryzowana przez 3-osobowego narratora – charakteryzowana przez własne wypowiedzi w pamiętniku (narrator 1 -osobowy).
- Określenie postaw życiowych bohaterek
2. Izabela Łęcka, np.: 6 p.
- iluzoryczna wizja świata (dzielenie świata na dwie kategorie: czarodziejski i zwyczajny),
  - traktowanie luksusu /piękna/ i dostatku jako zjawiska naturalnego,
  - postrzeganie świata jako widowiska odgrywanego dla niej,
  - przekonanie o własnej wyjątkowości (porównywanie się do bogini lub nimfy),
  - uznawanie świata zwyczajnego jako niższego służebnego wobec jej świata,
  - brak obowiązków jako przywilej osoby z wyższej sfery,
  - pewność, że ludzie służbę dla niej uważają za szczęście,
  - ciężka praca to kara za grzechy,
  - egoizm, narcyzm,
  - infantyлизм.

3. Joanna Podborska, np.: 6 p.
- a. traktowanie życia jako nieustannej walki,
  - b. przełamywanie słabości i wątpienia (siła),
  - c. poczucie wyobcowania i samotności w świecie,
  - d. dostrzeganie różnic między życiem własnym i życiem innych,
  - e. praca jako konieczność (życie zdeterminowane przez obowiązki),
  - f. praca jako źródło niezależności (emancypacja),
  - g. dystans wobec ludzi,
  - h. samodzielność,
  - i. zaradność,
  - j. pracowitość,
  - k. dystans wobec siebie.
- Określenie okoliczności kształtujących osobowość bohaterek
4. Izabela Łęcka, np.: 4 p.
- a. pochodzenie,
  - b. wychowanie i edukacja – fałszywe wyobrażenie o świecie,
  - c. izolacja od prawdziwego życia,
  - d. luksus i zbytek,
  - e. podróże po świecie (wytworne towarzystwo),
  - f. jedynaczka, rozpieszczana przez otoczenie,
  - g. świadomość uwielbiania jej urody.
5. Joanna Podborska, np.: 4 p.
- a. pochodzenie,
  - b. sieroctwo, wczesna utrata rodziców,
  - c. brak zabezpieczenia materialnego,
  - d. brak rodziny i domu,
  - e. konieczność zapewnienia bytu sobie i braciom,
  - f. świadomość spoczywającej na niej odpowiedzialności.
6. Podsumowanie, np.:
- dostrzeżenie, że bohaterki przyjmują odmienne postawy wobec życia, świata i ludzi;
różnice w postawach wynikają z doświadczeń życiowych, sytuacji materialnej i rodzinnej,
środowisk społecznych, z których pochodzą, 3 p.
- dostrzeżenie odmienności postaw i podanie dwóch ich przyczyn, 2 p.
- wskazanie różnicy pomiędzy postawami życiowymi bohaterek. 1 p.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 5 p.
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; 3 p.
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; 5 p.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; 3 p.
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; 12 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; 9 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; 6 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; 3 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); 3 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; 2 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0–4 p.